

Beleidskader Regionaal Toezicht en Handhaving

Specialistische Jeugdhulp

Regio Noordoost Brabant

Regionaal Beleidsteam Jeugd & RIOZ

Datum: Oktober 2024

1	Inleiding.....	3
1.1	Onze Visie	3
1.2	Doel	4
1.3	Wat is toezicht en handhaving?.....	4
1.4	Reikwijdte toezicht- en handhavingkader	4
1.5	Wettelijke kaders.....	5
2	Kwaliteitstoezicht Jeugdwet.....	6
2.1	Definitie van kwaliteit.....	6
2.2	Kwaliteitstoezicht	6
2.3	Wie heeft welke bevoegdheid?	7
2.4	Toepassing Wet Bibob	7
3	Rechtmatigheidstoezicht Jeugdwet	8
3.1	Definitie.....	8
3.2	Controles	8
3.3	Uitvoering controle	10
3.4	Wie heeft welke bevoegdheid?	11
4	Contractmanagement.....	12
4.1	Regionaal contractmanagement	12
4.2	Doel contractmanagement	12
4.3	Contractbeheer	12
4.4	Rolverdeling contractmanager en toezichthouder	13
5	Samenwerking ketenpartners	14
6	Handhavingsmogelijkheden na onderzoek	15
6.1	Uitgangspunten en voorwaarden bij handhaving.....	16
6.2	Afwegingskader	16
6.3	Besluitvormingsproces inzet handhavingsinstrumenten	17
6.4	Handhavingsinstrumenten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
7	Bijlagen	19
7.1	Bijlage 1: Definities centrale begrippen	19
7.2	Bijlage 2: Overzicht verantwoordelijkheid per samenwerkingspartner	21
7.3	Bijlage 3: Overzicht gegevensuitwisseling tijdens toezicht en handhaving	23
7.4	Bijlage 4: Interventiematrix	24
7.5	Bijlage 5: Bronnen.....	29

1 Inleiding

In het kader van de Jeugdwet hebben de gemeenten de verantwoordelijkheid gekregen voor de hulpverlening aan de jeugdigen uit hun gemeenten. De jeugdhulp moet van goede kwaliteit zijn en de middelen die beschikbaar zijn, moeten efficiënt en rechtmatig ingezet worden. Een belangrijk onderdeel hiervan is de Toezicht en Handhaving. De gemeenten hebben zelf de taak om toe te zien op de rechtmatigheid en doelmatigheid van geleverde jeugdhulp op grond van de Regeling Jeugdwet. Het toezicht op de kwaliteit van jeugdhulp is landelijk belegd bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ).¹

1.1 Onze Visie

Toezicht en handhaving zijn manieren om de doelen van de Jeugdwet te bereiken, namelijk om jeugdigen veilig op te laten groeien en te ondersteunen bij hun ontwikkeling, zelfredzaamheid en participatie. Kwaliteit en continuïteit van zorg zijn belangrijk, maar het is ook cruciaal om de kosten in balans te houden. Geld moet worden gebruikt waar het voor bedoeld is. Bij toezicht en handhaving is het vooral belangrijk dat zorggelden doelmatig en rechtmatig worden besteed. Deze visie vormt de basis voor de verdere uitwerking van maatregelen die getroffen worden om toezicht en handhaving te borgen.

1.1.1 Uitgangspunten

Om uitvoering te geven aan de visie hanteren wij de onderstaande uitgangspunten.

- 1) We richten ons op preventie om kwaliteitsproblemen te vermijden en fouten en fraude te voorkomen.
- 2) We handhaven een gezond evenwicht tussen vertrouwen en controle, waarbij we zorgaanbieders en cliënten vertrouwen, maar ook signalen van onrechtmatigheid onderzoeken en indien nodig ingrijpen.
- 3) We passen gepaste sancties toe op basis van de specifieke situatie en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen.
- 4) We werken samen met andere regio's, gemeenten en partners om een allesomvattende aanpak te gebruiken, gebaseerd op de behoeften van mensen.
- 5) We vereenvoudigen processen om administratieve lasten te minimaliseren en nalevingsbereidheid te bevorderen.
- 6) We investeren in cultuurverandering en vakmanschap, en leren continu van ervaringen en feedback om ons toezicht of andere processen te verbeteren.
- 7) We werken samen met verschillende ketenpartners en maken gebruik van afsprakenkaders en draaiboeken voor een effectieve samenwerking.

1.1.2 Kaders van de gemeenten

De regiogemeenten hebben ten aanzien van toezicht en handhaving de volgende keuzes gemaakt:

- Het dienstverleningsmodel wordt proactief. Dit houdt in dat toezicht regionaal wordt ingericht en krijgt een uitvoerend én strategisch karakter. Regionale kosten worden verrekend en onderzoeken vinden plaats op basis van nacalculatie.
- Jeugd en Wmo worden gesplitst. Met betrekking tot de jeugdzorg doet de hele jeugdregio Noordoost Brabant mee. Op de Wmo voeren de gemeenten BNO-O zelf toezicht uit. Voor de Wmo regio Meijerij en Bommelerwaard wordt toezicht en handhaving parallel aan de toezicht en handhaving in de jeugdregio opgezet.
- Toezicht en handhaving begint met regionaal gecontracteerde partners en betreft zowel kwaliteits- als rechtmatigheidstoezicht.

¹ [IGJ.nl | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd](https://www.igj.nl)

1.2 Doel

Het beoogde resultaat van regionale toezicht en handhaving en contractmonitoring is het waarborgen van zowel kwaliteit als rechtmatigheid en doelmatigheid van jeugdhulp door aanbieders, waarbij ook de beschikbaarheid en toegankelijkheid van deze hulp en ondersteuning een belangrijk aandachtspunt is voor duurzame hulpverlening. De beschreven visie en uitgangspunten zijn de basis voor de maatregelen die wij zullen treffen om toezicht en handhaving in het kader van de Jeugdwet te borgen. Dit met als doel te voorkomen dat de budgetten voor maatschappelijke ondersteuning onnodig worden belast door onjuist (waaronder onrechtmatig) gebruik en kwetsbare inwoners te beschermen. Om dit te bereiken, hebben we de volgende subdoelen opgesteld:

A. Maatschappelijk:

- Zorg ervoor dat mensen op de juiste plek en tijd de juiste hulp krijgen (zorgcontinuïteit);
- Voorkom slechte kwaliteit van zorg en merk onrechtmatigheden op;
- Vermijd verspilling van publiek geld en behoud steun van de samenleving;
- Bescherm mensen die minder zelfredzaam zijn.

B. Financieel:

- Bereik maatschappelijke resultaten tegen redelijke kosten;
- Houd controle over de rechtmatigheid en doelmatigheid.

C. Procesmatig:

- Zorg voor een samenhangende aanpak van naleving;
- Zorg voor een goed samenspel tussen beleid, juridische zaken, toezichthouder en contractmanagement;
- Maak afspraken over samenwerking tussen alle betrokken partijen, intern en extern;
- Maak duidelijke plannen en afspraken voor toezicht en handhaving.

1.3 Wat is toezicht en handhaving?

Toezicht betreft alle activiteiten die worden ondernomen om te onderzoeken of wordt voldaan aan o.a. de wettelijke eisen, de gemeentelijke verordeningen (en onderliggende beleidsregels) en regionale contractvoorwaarden. De activiteiten zijn gericht op het verzamelen van informatie en het vormen van een oordeel. Het doel van toezicht is het bevorderen van de naleving van de wettelijke eisen, gemeentelijke verordeningen (en onderliggende beleidsregels) en regionale contractvoorwaarden. Indien wordt vastgesteld dat een aanbieder niet voldoet aan de gestelde eisen en voorwaarden kan worden gehandhaafd.

Handhaving betekent dat aanbieders worden aangesproken op het naleven van de voorwaarden en verplichtingen die verbonden zijn aan de geboden voorziening(en). Door het toepassen van de gekozen maatregel wanneer een aanbieder niet voldoet aan de gestelde voorwaarden, wordt de aanbieder bewogen om de geldende wettelijke eisen, lokale regelgeving (verordeningen, nadere regels en beleidsregels) en regionale contractvoorwaarden na te leven. De maatregelen die binnen de regio Noordoost Brabant kunnen worden toegepast, worden nader omschreven in hoofdstuk 6.

1.4 Reikwijdte toezicht- en handhavingskader

Dit beleidskader geeft aan dat de gemeenten gemeenschapsgeld rechtmatig en doelmatig willen inzetten als onderdeel van de gemeentelijke dienstverlening. Als gemeenten willen wij toezicht houden en handhaven als er sprake is van misbruik van voorzieningen. De gemeenten binnen de jeugdregio Noordoost Brabant hebben middels dit toezicht- en

handhavingskader een uniform kader voorhanden dat inzicht geeft in de taken, rollen en bevoegdheden op regionaal niveau over het onderwerp toezicht en handhaving binnen het domein van de Jeugdwet.

Binnen reikwijdte vallen alle gedeclareerde voorzieningen in het kader van jeugdwet, zowel Zorg in Natura als PersoonsGebonden Budget (pgb). Wanneer gemeenten voor pgb-zorg dezelfde voorwaarden voor professionele ondersteuning en kwaliteitseisen opnemen als voor Zorg in Natura, bestaat er, wanneer het gaat om toezicht op de kwaliteit van zorg, geen verschil tussen de twee vormen. Het is daarbij wel noodzakelijk dat de toepassing van deze kwaliteitseisen is opgenomen in de verordeningen, anders kan de toezichthouder deze kwaliteitseisen niet toetsen.

Dit document is expliciet voor intern, gemeentelijk gebruik. Ter aanvulling op dit toezicht- en handhavingskader is een algemeen controleplan opgesteld en gepubliceerd, zowel voor recht- en doelmatigheid als voor kwaliteit. Middels het algemeen controleplan beschrijven wij het wettelijk kader waarbinnen gemeenten de controles op kwaliteit, rechtmatigheid en doelmatigheid van gedeclareerde zorg vormgeven, welke controles en onderzoeken de gemeenten kunnen uitvoeren, op welke wijze deze controles worden uitgevoerd en welke gevolgen aan de uitkomsten van deze controles kunnen worden gegeven. Het algemeen controleplan is gepubliceerd en is vrij toegankelijk voor aanbieders en inwoners. De inkoop en de contractmonitoring voor de Jeugdwet vindt plaats in regioverband. Het rechtmatigheidstoezicht vindt op dit moment nog lokaal plaats. Vanuit de Regionale InkoopOrganisatie Zorg (RIOZ) worden de contracten van de aanbieders beheerd en wordt het toezicht op de aanbieders en de contractmonitoring gecoördineerd.

Dit toezicht- en handhavingskader heeft betrekking op het toezicht en handhaving op zowel de ongecontracteerde als de gecontracteerde aanbieders Jeugdwet binnen de regio Noordoost Brabant. Op moment van schrijven zijn hiervoor de contracten lichte specialistische jeugdhulp en zware specialistische jeugdhulp met verschillende jeugdzorgaanbieders afgesloten.

Om uitvoering te kunnen geven aan dit kader is middels de Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost Brabant 2024 RIOZ door de aangesloten gemeenten gemandateerd om – namens het college van burgemeester en wethouders – besluiten te nemen.

1.5 Wettelijke kaders

Zoals eerder genoemd zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet.

De Jeugdwet omschrijft in artikel 9.1 en 9.2 de toezichthoudende taak van de IGJ op grond van kwaliteit. Het toezicht op de rechtmatigheid en doelmatigheid door gemeenten wordt omschreven in paragraaf 6b. van de Regeling Jeugdwet.

Op grond van artikel 2.9 van de Jeugdwet dient de gemeenteraad in de verordening ook regels op te stellen over onder andere de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een individuele voorziening of een pgb, en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet.

Naast de wettelijke eisen en gestelde eisen in de lokale regelgeving hebben gemeenten op grond van het privaatrecht overeenkomsten gesloten met aanbieders. Deze overeenkomsten vallen onder het verbintenissenrecht hetgeen geregeld is in boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.

2 Kwaliteitstoezicht Jeugdwet

De gemeenten binnen de jeugdregio Noordoost Brabant hebben aan de centrumgemeente/RIOZ opdracht gegeven om aanbieders te contracteren voor het verlenen van zorg en ondersteuning op grond van de Jeugdwet. De gemeenten binnen de jeugdregio Noordoost Brabant hechten veel waarde aan de kwaliteit van zorg en ondersteuning. In de contracten en bijbehorende productbeschrijvingen staan daarom verschillende (kwaliteits)eisen opgenomen die door aanbieders moeten worden nageleefd. Toezicht op kwaliteit gebeurt dus op grond van de wet- en regelgeving, de gemeentelijke verordeningen en de eisen en voorwaarden vanuit de contracten. Namens de gemeenten wordt door RIOZ gecontroleerd of aanbieders ook daadwerkelijk aan deze kwaliteitseisen voldoen.

2.1 Definitie van kwaliteit

Om toezicht te houden op kwaliteit, moet eerst duidelijk zijn wat de definitie van kwaliteit is.

Artikel 4.1.1 van de Jeugdwet luidt als volgt:

- 1) De jeugdhulpaanbieder en de gecertificeerde instelling verlenen verantwoorde hulp, waaronder wordt verstaan hulp van goed niveau, die in ieder geval veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht wordt verleend en die is afgestemd op de reële behoefte van de jeugdige of ouder.
- 2) De jeugdhulpaanbieder en de gecertificeerde instelling organiseren zich op zodanige wijze, voorzien zich kwalitatief en kwantitatief zodanig van personeel en materieel en dragen zorg voor een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling, dat een en ander leidt of redelijkerwijs moet leiden tot verantwoorde hulp. De jeugdhulpaanbieder en de gecertificeerde instelling betrekken hierbij de resultaten van overleg tussen jeugdhulpaanbieders, het college en cliëntenorganisaties. Voor zover het betreft jeugdhulp die verblijf van een jeugdige of ouder in een accommodatie gedurende ten minste een etmaal met zich brengt, draagt de jeugdhulpaanbieder er tevens zorg voor dat in de accommodatie geestelijke verzorging beschikbaar is, die zoveel mogelijk aansluit bij de godsdienst of levensovertuiging van de jeugdige of ouder.
- 3) De hulpverlener neemt bij zijn werkzaamheden de zorg van een goede hulpverlener in acht en handelt daarbij in overeenstemming met de op hem rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiende uit de voor die hulpverlener geldende professionele standaard.

2.2 Kwaliteitstoezicht

2.2.1 Landelijk

De IGJ houdt toezicht op de kwaliteit van jeugdhulpverlening, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Op landelijk niveau zijn de kwaliteitscriteria uit de Jeugdwet vertaald in kwaliteitseisen in het toetsingskader genaamd het 'JIJ-kader'². Daarnaast zijn er aanvullende toetsingskaders ontwikkeld. Aan de hand van de opgestelde toetsingskaders beoordeelt de IGJ of aanbieders voldoen aan de wettelijke eisen. De inspectierapporten worden gepubliceerd op de website van de IGJ³. Ernstige signalen over de kwaliteit van een jeugdhulpaanbieder worden door het RIOZ gemeld bij de IGJ.

2.2.2 Kwaliteitstoezicht Jeugdwet in regio Noordoost Brabant

Gemeenten hebben de mogelijkheid om op grond van de *privaatrechtelijke overeenkomsten* te sturen op de kwaliteit door middel van *contractmonitoring*. Dit betreffen

² Website IGJ: www.igj.nl

³ Website IGJ: www.igj.nl

aanvullende kwaliteitseisen. Het is dan ook mogelijk dat zowel de IGJ als de toezichthouder en/of contractmanager van de regio Noordoost Brabant een onderzoek uitvoeren naar de kwaliteit van de jeugdhulp.

Daar waar het landelijke toezicht op de kwaliteit van de aanbieders Jeugdwet is belegd bij de IGJ, is RIOZ verantwoordelijk voor het toezicht en de monitoring van jeugdhulpaanbieders op de *aanvullende kwaliteitseisen* die in de contracten zijn vastgelegd. Bij de contractering zijn afspraken gemaakt over de eisen die gesteld worden aan de jeugdhulp, in aanvulling op de wettelijke bepalingen. Deze contracten zijn privaatrechtelijke overeenkomsten in de vorm van een overeenkomst van opdracht. RIOZ geeft de aanbieder de opdracht om de jeugdhulp conform de afgesproken voorwaarden te leveren.

2.3 Wie heeft welke bevoegdheid?

Naast het toezicht van de IGJ zijn regionaal aanvullende kwaliteitseisen gesteld bij de afgesloten overeenkomsten. Het contractmanagement van RIOZ ziet toe op de naleving van deze contractueel overeengekomen kwaliteitseisen. Bij contractmanagement ligt de focus op het nakomen van de contracten. De rol van het contractmanagement wordt in hoofdstuk 4 'Contractmanagement' besproken. Onderstaand overzicht maakt duidelijk waar welke functie is belegd.

Wetgeving	Onderdeel	Kwaliteit
Jeugdwet	Individuele jeugdhulp Kinderbeschermingsmaatregelen	IGJ (landelijk)
	ZIN	Regionale of lokale contractmanager
	Individuele jeugdhulp pgb / maatwerkaanbieders	IGJ (landelijk) of Lokale Teams (op termijn regionale toezichthouder en contractmanager)
	Calamiteitentoezicht Jeugd	IGJ (landelijk)

Figuur 1: Invulling toezicht Wmo en Jeugdwet op kwaliteit regio Noordoost Brabant.

2.4 Toepassing Wet Bibob

Door zowel de gemeenten als door RIOZ zal de Wet Bibob worden toegepast, zowel gedurende inkooptrajecten als gedurende de looptijd van overeenkomsten. De toepassing van de Wet Bibob zal bij nieuwe inkooptrajecten worden vermeld in de inkoopdocumenten (c.q. aanbestedings- documenten) en in de nieuwe overeenkomsten.

3 Rechtmatigheidstoezicht Jeugdwet

3.1 Definitie

In het Sociaal Domein zijn zorgfraude en onrechtmatige uitgaven van publiek geld een steeds belangrijker onderwerp geworden. Het merendeel van de aanbieders levert goede zorg en ondersteuning en declareert op de juiste wijze. Maar natuurlijk gaat het niet altijd goed en worden soms fouten gemaakt. Door een administratieve fout kan er bijvoorbeeld sprake zijn van een te hoge, en daarmee onrechtmatige, declaratie. Daarnaast zijn er ook aanbieders die willens en wetens misbruik maken van zorggelden. In dat geval is er dan sprake van fraude.

Indien door een aanbieder fouten worden gemaakt bij het declareren van geleverde prestaties kan dit betekenen dat (een deel van) de declaratie onrechtmatig is en dit gevolgen heeft. Zo kan zich de situatie voordoen dat de aanbieder een deel van het van de gemeenten ontvangen bedrag dient terug te betalen.

De Regeling Jeugdwet geeft in artikel 1, lid 2 een definitie van fraude-onderzoek, namelijk: valsheid in geschrifte, bedrog, benadeling van rechthebbenden of verduistering plegen of trachten te plegen ten nadele van de gemeente, met het doel een betaling of ander voordeel te verkrijgen waarop hij geen recht heeft of kan hebben.

3.2 Controles

Controles op de rechtmatigheid en doelmatigheid leveren een belangrijke bijdrage aan de beheersing van zorgkosten en daarmee de duurzaamheid van toegankelijke en goede zorg. Daarnaast helpen controles de kwaliteit inzichtelijk te maken en te verbeteren. Wanneer een aanbieder onrechtmatig, ondoelmatig en/of frauduleus heeft gehandeld, wordt de aanbieder geacht het te veel gedeclareerde bedrag terug te betalen.⁴

De wetgever heeft in het belang van de aanbieders en de privacy van cliënten regels opgesteld waaraan gemeenten zich moeten houden bij het uitvoeren van controles. De basisregel is: begin zo licht mogelijk en waar nodig moet diepgaander en grondiger onderzoek worden gedaan. Hiermee kunnen de administratieve lasten van de aanbieders zo laag mogelijk blijven en kan voorkomen worden dat gemeenten zomaar bijzondere persoonsgegevens verwerken terwijl dit niet noodzakelijk is. Een controle vindt plaats in een getrappt proces.

Voorafgaand aan een controle vindt een algemene risicoanalyse plaats. Dit is een analyse die erop gericht is te bepalen op welke gegevens een materiële controle of een fraudeonderzoek zich zal richten. De input komt uit bottom-up signalen en top-down analyses. Op basis van deze risicoanalyse kunnen jeugdhulpaanbieders voor controle geselecteerd worden. Voordat een specifiek controlemiddel (zoals een detailcontrole) ingezet wordt, vindt er een specifieke risicoanalyse plaats. Dit is een analyse die erop gericht is te bepalen op welke gegevens en op welke aanbieders of categorieën van aanbieders van jeugdhulp of preventie of op welke gecertificeerde instellingen de detailcontrole zich zal richten.

De verschillende vormen van controles zijn nader uitgewerkt in de regeling jeugdwet. De gemeenten passen, voor zover van toepassing, deze verschillende vormen van controles overeenkomstig toe ten aanzien van aanbieders die zijn gecontracteerd voor het leveren van ondersteuning op grond van de Jeugdwet.

⁴ We werken hierbij conform de handreiking 'Materiële controle' van de VNG.
<https://vng.nl/sites/default/files/2022-11/Handreiking%20materie%C3%ABle%20controle.pdf>

De vormen van *rechtmatigheidscontroles*:

- Formele controle;
- Materiële controle;
- Detailcontrole als onderdeel van materiële controle of fraudeonderzoek;
- Fraudeonderzoek;

3.2.1 *Formele controle*

Formele controle is het controleproces van de facturen. Hierbij kijkt de gemeente naar de declaratie van de aanbieder. Voldoet de rekening aan de gemaakte afspraken en staat er op de rekening wat er mag en moet staan? Dit betreft een lichte toets, waarbij slechts enkele afspraken getoetst worden. De gegevens hiervoor zijn intern aanwezig bij de gemeente. Dit houdt in dat een onderzoek plaatsvindt naar de gedeclareerde zorg door de aanbieder op locatie van de desbetreffende gemeente.

Het betreft alleen een controle op rechtmatigheid. Hierbij wordt getoetst of:

- 1) Het gedeclareerde bedrag:
 - a. een prestatie betreft die is geleverd ten behoeve van een jeugdige of cliënt die zijn woonplaats heeft binnen de gemeente van het college;
 - b. een prestatie betreft voor een in de wet bedoelde dienst;
 - c. een prestatie betreft tot levering waarvan degene die de declaratie indient jegens de gemeente bevoegd is; en
 - d. overeenkomt met daartoe door of namens het college gemaakte afspraken dan wel in hoogte aansluit bij hetgeen in de Nederlandse marktomstandigheden in redelijkheid passend is te achten; of
- 2) Het gedeclareerde bedrag een verrekening als bedoeld in artikel 8.2.1, derde lid, van de wet betreft.

3.2.2 *Materiële controle*

Het doel van een materiële controle is het verwerven van voldoende zekerheid over de rechtmatigheid en doelmatigheid van de gedeclareerde jeugdhulp. Het college, of een door het college aangewezen persoon, gaat bij een materiële controle na of de gedeclareerde prestatie is geleverd en of die prestatie:

- aansluit bij de toekenningsbeschikking, inhoudende dat recht bestaat op preventie of jeugdhulp;
- valt binnen het eventueel afgegeven mandaat van de gemeente aan (in een sociaal wijkteam deelnemende) aanbieders om namens haar jeugdhulp in te zetten;
- past binnen een verwijzing door een huisarts, medisch specialist of jeugdarts;
- aansluit op een door de gecertificeerde instelling genomen beschikking, inhoudende dat jeugdhulp is aangewezen of;
- aansluit op een rechterlijke uitspraak in geval van een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering;
- aansluit bij een verrekening zoals bedoeld in artikel 8.2.1 lid 3 van de Jeugdwet.

3.2.3 *Detailcontrole*

Detailcontrole kan een vervolgstap zijn in het proces van materiële controle. Deze stap kan volgen als er uit de materiële controle nog steeds onvoldoende zekerheid is verkregen over de rechtmatigheid en/of doelmatigheid van de verleende zorg.

Een detailcontrole is een onderzoek met gebruikmaking en verwerking van persoonsgegevens van cliënt/cliënten bij een aanbieder ten behoeve van een materiële controle of een fraudeonderzoek.

Detailcontrole kan zonder of met inzage in het jeugdhulpdossier van de cliënt plaatsvinden. Als het een medisch dossier (bij jeugd-ggz) of een ander jeugdhulpdossier dat onder een beroepsgeheim valt betreft (6b.5 lid 2 Regeling Jeugdwet), dan is dit alleen in het uiterste geval toegestaan in het kader van detailcontrole en dan enkel door of onder verantwoordelijkheid van personen die daartoe bevoegd zijn volgens de Regeling Jeugdwet (zie artikel 6b.5 lid 2 Regeling Jeugdwet)⁵. Daarnaast is inzage in het jeugdhulpdossier mogelijk met toestemming van de jeugdige of de wettelijke vertegenwoordiger.

3.2.4 Fraudeonderzoek

Een fraudeonderzoek kan plaatsvinden naar aanleiding van signalen die binnengekomen zijn of naar aanleiding van bevindingen in een formele controle, controle op naleving van contractvoorwaarden, materiële controle of detailcontrole. Het fraudeonderzoek richt zich op het nagaan of degene die bij de gemeente een bedrag als bedoeld in [artikel 6a.1](#) in rekening brengt, valsheid in geschrifte, bedrog, benadeling van rechthebbenden of verduistering pleegt of tracht te plegen ten nadele van de gemeente, met het doel een betaling of ander voordeel te verkrijgen waarop hij geen recht heeft of kan hebben.

Gemeenten mogen persoonsgegevens verwerken ten behoeve van het uitvoeren van een fraudeonderzoek. Indien er voldoende aanwijzingen zijn voor fraude kan een toezichthouder ervoor kiezen om direct een fraudeonderzoek uit te voeren. Het is mogelijk om binnen het fraudeonderzoek meteen over te gaan tot detailcontrole, mits dit proportioneel en subsidiair is. Gevolgen voor de aanbieder zijn niet alleen civielrechtelijk (terugvordering en/of ontbinding contract) maar eventueel ook strafrechtelijk. Strafrechtelijk onderzoek wordt niet door gemeente zelf uitgevoerd, maar volgt na aangifte door de gemeente, door de daartoe bevoegde instanties (politie/ OM). De rol van de gemeente stopt zodra fraude is geconstateerd.

3.3 Uitvoering controle

3.3.1 Algehele regie

Bij de hierboven uitgewerkte controles geldt dat RIOZ de regie voert op het controleproces en zorgt voor de afstemming tussen de betrokken partijen. Tijdens het controleproces zijn er momenten waarbij het RIOZ een adviserende rol inneemt naar de gemeenten om zelf onderzoek te doen - bij bijvoorbeeld het beslissen tot het opschalen naar materiële controle of detailcontrole. De wethouder van de centrumgemeente kan hiertoe lokale gemeente ook opdracht geven, bij een onderzoek naar een aanbieder waarbij meerdere gemeentes in de regio betrokken zijn.

3.3.2 Formele controle, materiële controle en fraudeonderzoek

De materiële controles (inclusief detailcontrole) en fraudeonderzoeken worden op regionaal niveau uitgevoerd door de aangestelde toezichthouder binnen RIOZ. Deze toezichthouder is door het college van burgemeester en wethouders van de alle gemeentes aangewezen om deze controles te mogen verrichten. Het aanwijzen van een toezichthouder rechtmatigheid is niet geregeld in de Jeugdwet. Gemeenten hebben dit zelf geregeld in de verordening.

⁵ Tot dossierinzage bevoegde personen kunnen zijn artsen, gedragswetenschappers, verpleegkundigen of jeugdhulpverleners, die beroepshalve een geheimhoudingsplicht hebben. Of een arts of juist een jeugdhulpverlener wordt ingezet is afhankelijk van de aard van de jeugdhulp. Bij ggz is inzet van een arts nodig voor dossierinzage, voor reguliere jeugdhulp ligt inzet van een SKJ-geregistreerde jeugdhulpverlener voor de hand.

3.4 Wie heeft welke bevoegdheid?

In onderstaande tabel is uiteengezet wie de bevoegdheid heeft om de rechtmatigheidscontroles uit te voeren.

Wetgeving	Onderdeel	Rechtmatigheid
Jeugdwet	Formele controle individuele jeugdhulp	Toegang en backoffice lokale gemeente
	Kinderbeschermingsmaatregelen ZIN	Backoffice (lokaal) in samenspraak met toezichthouder Jeugd
	Materiële controle (inclusief detailcontrole) individuele jeugdhulp kinderbeschermingsmaatregelen ZIN PGB	Toezichthouder Jeugd indien noodzakelijk in samenwerking met en/of onder verantwoordelijkheid van een professional met een geheimhoudingsplicht op basis van een SKJ- of BIG-registratie
	Fraudeonderzoek individuele jeugdhulp kinderbeschermingsmaatregelen ZIN PGB	Toezichthouder Jeugd. Indien noodzakelijk in samenwerking met en/of onder verantwoordelijkheid van een professional met een geheimhoudingsplicht op basis van een SKJ of BIG registratie

Figuur 2: Invulling toezicht Jeugdwet op rechtmatigheid jeugdregio Noordoost Brabant

4 Contractmanagement

Contractmanagement is het actief monitoren van contracten en de monitoring van de naleving van de in een contract vastgelegde afspraken. Hierbij wordt ook gelet op subjectieve aspecten zoals de mate van samenwerking. De contractmanager controleert of een aanbieder de overeengekomen voorwaarden uit de contracten naleeft.

Goed contractmanagement draagt bij aan de kwaliteit van zorg en ondersteuning. Er wordt inzicht verkregen in de mate waarin aanbieders voldoen aan de afgesproken (kwaliteits)eisen uit de overeenkomsten.

4.1 Regionaal contractmanagement

De regionale contractmonitoring is ondergebracht bij RIOZ en vindt proactief plaats door middel van het voeren van contractgesprekken met (een deel van) de aanbieders. De selectie hiervoor vindt plaats op basis van een risico-inventarisatie. Input voor deze gesprekken wordt door de aanbieders geleverd middels data en informatie vanuit proactief (kwaliteits)toezicht. Hierdoor bestaat voor de jeugdregio Noordoost Brabant een goede informatiepositie met betrekking tot de kwaliteit en rechtmatigheid van de zorg en ondersteuning door de aanbieder. Daarnaast worden gesprekken gevoerd op basis van steekproef en/of signalen, die kunnen leiden tot acties gericht op verbetermaatregelen.

4.2 Doel contractmanagement

Het doel van contractmanagement is:

- De prestaties van aanbieders beheersen en verbeteren (op het gebied van kwaliteit, tijd en kosten);
- Risico's beheersen die voortvloeien uit de contracten;
- De effectiviteit en (kosten)efficiëntie verbeteren;
- Ondersteuning bieden aan strategische en tactische besluitvorming bij de inkoop;
- De klanttevredenheid van cliënten verhogen;
- Onrechtmatig ingediende declaraties corrigeren;
- Het waarborgen van rechtmatige en doelmatige hulpverlening;
- Het voorkomen van fraude.

De gecontracteerde aanbieders leveren de hulpverlening niet altijd in overeenstemming met de contractuele (kwaliteits)eisen. Hierdoor kan er sprake zijn van geen of kwalitatief onvoldoende zorgverlening, onrechtmatige betalingen, te hoge betalingen en onvoldoende beschikbare zorg. Contractmanagement helpt dit inzichtelijk te maken, hierop te sturen en dit te voorkomen.

4.3 Contractbeheer

Naast het contractmanagement speelt ook contractbeheer een belangrijke rol. Het contractbeheer is ondersteunend aan het contractmanagement en is ook belegd bij de RIOZ. Contractbeheer voert de administratieve werkzaamheden uit, houdt alle informatie over de contracten actueel en zorgt ervoor dat informatie over de contracten tijdig beschikbaar is. Taken gerelateerd aan contractbeheer zijn:

- het opzetten, invullen en toegankelijk houden van contracten;
- het documenteren van contracten;
- het gestructureerd opslaan van contracten;
- het overzicht houden op de lopende contracten;
- het beheren van notificatiemomenten, waaronder bijvoorbeeld het bewaken van de einddatum van contracten, rapportages of evaluatiegesprekken;
- de interne organisatie voorzien van noodzakelijke en actuele informatie.

4.4 Rolverdeling contractmanager en toezichthouder

Een contractmanager geeft aan de hand van de contracten sturing aan de dienstverlening door de aanbieder. De contractmanager controleert daarbij de naleving van de gestelde eisen en voorwaarden in de contracten en handhaaft deze ook. Deze sturing en controle zijn geënt op een goede samenwerkingsrelatie zodat de zorg en ondersteuning wordt verleend volgens de afspraken. Het kan voorkomen dat de contractmanager signalen ontvangt over geleverde zorg door aanbieders, waarbij niet aan de gestelde voorwaarden is voldaan. Het is dan aan de contractmanager om de aanbieder te sturen naar verbetering van de situatie, zodat goede zorgverlening en samenwerking weer geborgd kan worden.

De toezichthouder rechtmatigheid controleert achteraf of de zorgverlening daadwerkelijk en conform de gestelde wettelijke voorwaarden, gemeentelijke verordeningen (lokale regelgeving) en contractuele voorwaarden is verleend en of de declaraties rechtmatig zijn geweest. De toezichthouder heeft hierin een onafhankelijke positie en kan conform dit regionaal toezichtkader onderzoek doen. De toezichthouder acteert voorlopig alleen op signalen, maar dit kan in de toekomst ook veranderen naar proactief toezicht.

Het kan voorkomen dat de contractmanager in het kader van een controle constateert dat door de aanbieder is gehandeld in strijd met de wet, verordening, het beleid of de gesloten overeenkomst en daarmee sprake is van onrechtmatig handelen. De contractmanager geeft dit signaal af aan de toezichthouder rechtmatigheid, die vervolgens een rechtmatigheidsonderzoek kan starten.

4.4.1 Controle naleving contractvoorwaarden

Naast de formele controle, materiële controle, fraudeonderzoek en detailcontrole is het mogelijk dat de regionale contractmanager toeziet op de naleving van in de contracten opgenomen voorwaarden en (kwaliteits-)eisen. Deze voorwaarden zijn onder andere gericht op kwaliteit, administratieve randvoorwaarden en het declaratieprotocol.

5 Samenwerking ketenpartners

Om te borgen dat de inwoners van de jeugdregio Noordoost Brabant de zorg en ondersteuning die zij nodig hebben daadwerkelijk ontvangen tegen een kwaliteit die met aanbieders wettelijk en contractueel is afgesproken, is een integrale aanpak nodig. Vanuit de regionale visie heeft iedereen hier een rol in en draagt ieder verantwoordelijkheid binnen zijn bevoegdheden. Het vraagt alertheid op kwaliteit, misbruik en onrechtmatigheid bij zorgverlening van de gemeentelijke organisaties. Toezicht en handhaving binnen de Jeugdwet vereist nauwe samenwerking en duidelijke rolverdeling tussen de gemeenten en RIOZ maar ook samenwerking over de gemeentegrenzen heen met externe partners (bijvoorbeeld de IGJ, het zorgkantoor of het Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ)). Deze alertheid wordt gevraagd vanaf de aanvraag van een voorziening tot de monitoring van de kwaliteit van de zorg en ondersteuning.

Binnen de jeugdregio Noordoost Brabant wordt samengewerkt met de volgende partners van de tien gemeenten:

- Aanbieders;
- Lokale teams;
- Frontoffices;
- Backoffices;
- Toezichthouders;
- Contractmanagers;
- Business controllers;
- Beleidsmedewerkers;
- Juristen.

Partners informeren elkaar zorgvuldig en conform de daarvoor geldende grondslagen over signalen die zij ontvangen en die van belang zijn voor andere partners. Daar waar nuttig en nodig wordt samen opgetrokken als de casuïstiek dit vraagt.

Binnen de regio Noordoost Brabant is één regionaal meldpunt signalen zorg ingericht bij RIOZ: www.rioz.nl, waar inwoners, medewerkers van gemeenten en professionals signalen of vermoedens van ondermaatse kwaliteit, dan wel signalen van onrechtmatigheid en zorgfraude kunnen melden. Signalen die via andere kanalen bij RIOZ worden gemeld (ook de 'niet-pluis gevoelens'), worden intern binnen RIOZ besproken. Indien noodzakelijk worden vervolgens maatregelen genomen conform de interventiematrix zoals deze in het handavingskader is opgenomen. Signalen die regionale afstemming behoeven, worden doorgeleid naar het regionaal signalenoverleg. In dit overleg vindt afstemming plaats met betrekking tot het vervolg van het signaal.

In bijlage 2 wordt de verantwoordelijkheid van de samenwerkingspartners weergegeven. In bijlage 3 wordt weergegeven tussen welke samenwerkingspartners uitwisseling van informatie mogelijk is.

6 Handhavingsmogelijkheden na onderzoek

Het doel van de regionale contractering is om de geleverde kwaliteit en rechtmatigheid van hulp en ondersteuning door aanbieders te kunnen blijven waarborgen. Zowel binnen de inkoop, contractmanagement, lokale teams als binnen de diverse toezichtvormen worden activiteiten uitgevoerd die gericht zijn op de preventie, controle, handhaving en ketenbrede samenwerking, zoals ook in het toezichtkader uiteen is gezet. Dit handhavingskader richt zich op het sluitstuk van het proces: handhaving.

Met dit handhavingskader beschrijven we de uitgangspunten en werkwijze om de naleving van de wettelijke eisen en regionale contractvoorwaarden te bevorderen en te ondersteunen. Dit is uitgewerkt in een specifieke handhavingstrategie waarin beschreven wordt welke interventies op welk moment worden ingezet om het gewenste nalevingseffect te bereiken. Hierdoor is de jeugdregio Noordoost Brabant transparant en duidelijk over de voorwaarden van de dienstverlening en de gevolgen bij het niet voldoen aan de wettelijke voorwaarden, gemeentelijke verordeningen en/of regionale contractvoorwaarden.

Regio Noordoost Brabant geeft uitvoering aan de naleving en handhaving binnen de Jeugdwet⁶ volgens het concept 'Hoogwaardig Handhaven'.

Dit concept bevat vier fasen die samen de 'Cirkel van naleving' vormen. De Cirkel van naleving richt zich op preventie (voorkomen) en repressie (sanctioneren) en heeft tot doel dat aanbieders (en cliënten) een grotere bereidheid hebben om zich aan de regels te houden.

Figuur 3: Cirkel van naleving ("Handhaving en naleving Wmo 2015 en Jeugdwet", VNG juni 2017).

Effectief handhaven bestaat uit een samenspel van **preventieve en repressieve acties**. Hierbij geldt dat preventie voor repressie gaat, want voorkomen is beter dan genezen. Investeren aan de voorkant van het proces leidt ook tot minder corrigerend werk aan de achterkant van het proces. Dit wordt onder andere gedaan door ervoor te zorgen dat de gemaakte afspraken tussen de jeugdregio Noordoost Brabant enerzijds en aanbieders

⁶ De IGJ onderzoekt of aanbieders die onder de Jeugdwet vallen, voldoen aan de kwaliteitseisen die in de Jeugdwet zijn vastgelegd. Regio Noordoost Brabant toetst of deze aanbieders aan de regionale contracteisen voldoen.

anderzijds aan de voorkant zo helder mogelijk zijn. Door tijdig te sturen op kwaliteit, rechtmatigheid en doelmatigheid ondervindt de inwoner minder nadelige gevolgen van onvoldoende of onjuiste zorg. Partnerschap tussen de jeugdregio Noordoost Brabant en de aanbieders is hierbij een belangrijke pijler, waarbij effectief en efficiënt wordt samengewerkt om de kwaliteit, rechtmatigheid en doelmatigheid van geleverde zorg en ondersteuning te kunnen waarborgen.

Gedurende de contractering wordt voortdurend gecontroleerd of de onderlinge afspraken nog voldoen of dat bijstelling nodig is. Zo weten alle partijen welke voorwaarden nageleefd moeten worden en kunnen problemen (vroegtijdig) voorkomen worden.

6.1 Uitgangspunten en voorwaarden bij handhaving

De jeugdregio Noordoost Brabant hanteert de volgende uitgangspunten bij de inzet van interventies:

- We handhaven op basis van risico's, doelgericht en proportioneel;
- We treden slagvaardig op en hanteren korte behandeltermijnen in de handhaving;
- We kiezen voor het type maatregel dat in de desbetreffende situatie het meest doelgericht is: inzet van een lichte interventie waar het kan, een zwaardere interventie waar dit nodig is passend binnen de bepalingen van het contract. De keuze voor een interventie dient *proportioneel en subsidiair* te zijn;
- Handhaving is maatwerk en zal in elke situatie apart worden afgewogen. Er is geen vaste volgorde van interventies. Een lichte interventie gaat niet vanzelfsprekend vooraf aan een zware interventie. Zo kan de jeugdregio Noordoost Brabant ook bij een eerste overtreding, direct de zwaarste interventie inzetten, indien dit in het kader van de ernst van de situatie (subsidiair en proportioneel) noodzakelijk wordt geacht;
- RIOZ is door de gemeenten gemandateerd voor het nemen van handhavingsbesluiten.

6.2 Afwegingskader

Om de juiste interventie te bepalen, hanteert de jeugdregio Noordoost Brabant de volgende wegingsfactoren:

1. De ernst van de situatie (hoog, middel en laag):
 - a. Ernst van de schade op basis van grootte en type (zeer ernstig, ernstig en niet zo ernstig);
 - b. De omvang van de groep mensen waarop de schade van toepassing is of kan zijn (groot, gemiddeld, klein).
2. Kans op herhaling van de gebeurtenis of het niet verbeteren van de situatie (hoog, middel, laag):
 - a. De structuur/organisatie van de hulpverlening is gericht op kwaliteit en veiligheid (slecht, matig, goed);
 - b. De houding van de aanbieders (niet-weten, niet-kunnen, niet-willen);
 - c. Recidive.

De centrumgemeente hanteert vervolgens als richtlijn onderstaande matrix.

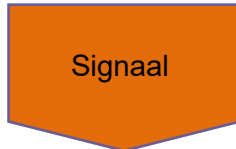
Risico, kans op herhaling / voortduren			
Ernst van de situatie	Hoog	Middel	Laag
Hoog	Categorie 1	Categorie 1	Categorie 2
Middel	Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3
Laag	Categorie 2	Categorie 3	Categorie 3

De centrumgemeente onderscheidt drie categorieën interventies (van zwaar naar licht).

- 1) Categorie 1 (zwaar) : Ontbinding van de overeenkomst
- 2) Categorie 2 (middel) : Vordering tot schadevergoeding, opschorting, aanmeldstop
- 3) Categorie 3 (licht) : Vordering tot nakoming, overleg en overreding

6.3 Besluitvormingsproces inzet interventies

Voor de afweging van het inzetten van een interventie is onderstaand proces afgesproken. Hierin is opgenomen welke interventie wanneer worden ingezet en welke procedure daarbij gevolgd moet worden.

- Er zijn interne signalen en/of er komt een melding binnen over gebrekkige kwaliteit en/of twijfels over de rechtmatigheid (fraude) van de hulp en ondersteuning.
- RIOZ beoordeelt het signaal. Wanneer het signaal daartoe aanleiding geeft, wordt gezamenlijk bepaald wie het onderzoek uitvoert.
- RIOZ voert – afhankelijk van het signaal – een gesprek met de aanbieder.
- Een signaal dat regionale afstemming nodig heeft, wordt multidisciplinair besproken in het ambtelijk overleg en eventueel het RBO-jeugd.

- RIOZ voert een kwaliteits- en/of rechtmatigheidsonderzoek (materiële controle) of fraudeonderzoek uit zoals besproken in hoofdstuk 2 en 3 van het toezichtkader, of onderzoekt of wordt voldaan aan specifieke contractvoorwaarden;
- RIOZ legt de onderzoeksresultaten vast;
- De aanbieder wordt in de gelegenheid gesteld om te reageren op de onderzoeksbevindingen;
- Toezichthouder/contractmanager verwerkt eventuele opmerkingen van de aanbieder in een definitieve rapportage.

- De toezichthouder/contractmanager geeft advies over de interventie;
- Binnen RIOZ bespreekt een multidisciplinair team de mogelijke interventie(s). Afhankelijk van de casus sluiten hier functionarissen bij aan, zoals (niet uitputtend): toezichthouder, contractmanager, business analist, inkoper, toegangsmedewerker, beleidsmedewerker en jurist.

Handhaving

- De contractmanager RIOZ legt de bevindingen vast in correspondentie richting de aanbieder.

Figuur 4: Besluitvormingsproces binnen regio Noordoost Brabant.

Een interventie wordt ingezet als het besluitvormingsproces zoals beschreven in figuur 4 is doorlopen. RIOZ kan in mandaat handhavingsmaatregelen treffen conform de daartoe opgestelde *mandaatregeling*. Het gaat dan bijvoorbeeld over het versturen van een ingebrekestelling of ontbinden van een overeenkomst.

6.4 Interventies

De volgende interventies worden op grond van het toezicht- en handhavingskader ingezet:

1. Advies- en stimuleringsmaatregelen;
2. Corrigerende maatregelen;
3. Privaatrechtelijke maatregelen;
4. Strafrechtelijke maatregelen.

Onderstaand figuur geeft de ordening aan van licht naar zwaar.

Wetgeving	Soort maatregel
Advies- en stimuleringsmaatregel	<ul style="list-style-type: none"> - Geven van informatie, advies en voorlichting - Actieve openbaarmaking rapporten van het toezicht
Corrigerende maatregel	<ul style="list-style-type: none"> - Gesprek met bestuur van aanbieder - Opstellen verbeterplan door aanbieder - Verscherpt toezicht door middel van heronderzoeken door toezichthouder - Intensievere contractmonitoring
Privaatrechtelijke maatregel	<ul style="list-style-type: none"> - Ingebrekestelling/hersteltermijn - Opschorting - Aanmeldstop - Vordering tot schadevergoeding - Opvoeren controlefrequentie - Ontbinding overeenkomst - Terugvordering bij aanbieder i.v.m. fraude en onverschuldigde betalingen - Verrekening
Strafrecht	<ul style="list-style-type: none"> - Aangifte doen
Jeugdwet	<ul style="list-style-type: none"> - Melding doen bij Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

Figuur 5: Handhavingsmodel ordening van lichte naar zware maatregelen regio Noordoost Brabant

In bijlage 4 zijn alle interventies, inclusief taken en verantwoordelijkheden opgenomen.

7 Bijlagen

7.1 Bijlage 1: Definities centrale begrippen

Aanbieder	Persoon of organisatie die hulp en ondersteuning verleent aan een inwoner en hiervoor kosten in rekening brengt.
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming is Europese privacywetgeving en gaat over de bescherming van persoonsgegevens.
Calamiteit	Iedere niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis die betrekking heeft op de kwaliteit van de geleverde hulp en ondersteuning en die heeft geleid tot de dood van, of een ernstig lichamelijk of psychisch schadelijk gevolg voor een cliënt.
Centrumgemeente	De gemeente 's-Hertogenbosch treedt op als centrumgemeente.
Contractmonitoring	Het proces waarbij contractafspraken (met klanten of leveranciers) duidelijk, transparant en controleerbaar (centraal) vastgelegd, beheerd én bewaakt worden, met de mogelijkheid hier actief op te sturen.
Doelmatigheid	De (voorgenomen) manier van handelen, geleverde inspanningen en/of uitgaven dragen daadwerkelijk bij aan de realisatie van het beoogde doel (zoals opgenomen in het ondersteunings- of behandelplan) en dat de kosten/inspanning in verhouding staan tot de opbrengsten.
Gemeenten	's-Hertogenbosch, Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Boxtel, Meierijstad, Sint-Michielsgestel, Oss, Maashorst en Vught
Handhaving	Het toepassen c.q. uitvoeren van een gekozen interventie en/of maatregel met als doel het bevorderen van naleving van wetten en regels.
IGJ	Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd houdt toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de zorg en jeugdhulp in Nederland.
Inwoners	Inwoners woonachtig in de regio Noordoost Brabant die gebruikmaken van hulp en ondersteuning vanuit de Wmo 2015 of Jeugdwet.
Inkoop	Inkoop sociaal domein. De Regionale InkoopOrganisatie Zorg (RIOZ) verzorgt de inkoop van Jeugdhulp in opdracht van de regio Noordoost Brabant.
Jeugdwet	Wet waarin hulp, zorg en hulp en ondersteuning voor jeugdigen en ouders is geregeld.

Lokale teams	Toegangslot van de gemeenten voor het Sociaal Domein. Inwoners kunnen hun behoefte aan Wmo-ondersteuning of Jeugdhulp melden bij de lokale teams van de gemeente. Iedere gemeente heeft de toegang op een eigen wijze ingericht. Op de website van de betreffende gemeente staat vermeld hoe contact op kan worden genomen met een medewerker van de lokale teams.
Signaal	Een signaal is een melding over een aanbieder waarmee de melder wijst op een in zijn ogen ontoelaatbare situatie.
Toezicht	Het verzamelen van de informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde eisen, het zich daarna vormen van een oordeel daarover en het eventueel naar aanleiding daarvan interveniëren.
Toezichthouder	Ambtelijke functie, waarbij functiehouder informatie verzamelt over de rechtmatigheid van de verstrekte voorziening en/of de kwaliteit van de instellingen controleert die onder de Wmo 2015 en de Jeugdwet vallen, zich daarover een onafhankelijk oordeel vormt en indien nodig ingrijpt.
ZIN	Zorg in natura. Gemeenten hebben een deel van de zorg ingekocht bij aanbieders. Hiervoor zijn contracten afgesloten. Hierin zijn voorwaarden opgenomen en kwaliteitseisen vastgelegd.
Zorg en ondersteuning	Zorg en ondersteuning zoals omschreven in de Jeugdwet.

7.2 Bijlage 2: Overzicht verantwoordelijkheid per samenwerkingspartner

Aanbieders	<p>Leveren van kwalitatief goede voorzieningen en het indienen van correcte rekeningen. Daarnaast moeten aanbieders zorgen dat ze zich kunnen verantwoorden.</p> <p>Inspraak middels overlegtafels/ marktverkenningen.</p>
Contractmanagers	<p>Sturen op naleving van de eisen en voorwaarden uit de contracten en het onderhouden van de relatie en de samenwerking met de aanbieders en gemeenten, o.a. door middel van het voeren contractmanagementgesprekken. Monitoren kwaliteit en rechtmatig geleverde zorg gedurende contractering. Fungeren als vraagbaak voor aanbieders en gemeenten.</p>
Inspectie SZW en de Fiscale Inlichtingen- en opsporingsdienst (FIOD)	<p>Werken samen in het kader van toezicht en opsporing ten behoeve van strafrechtelijke onderzoeken in de zorg.</p>
Gemeentebesturen	<p>Zorgen voor jeugdhulp voor haar jeugdigen/inwoners en zorgdragen voor de kwaliteit en de continuïteit van de voorzieningen die daartoe behoren..</p>
Gemeenten	<p>Zijn alert op signalen van onvoldoende kwaliteit en risico's of fraude, fouten, te veel/te weinig ondersteuning.</p> <p>Melden signalen bij het meldpunt van RIOZ.</p> <p>In geval van escalatie tot handhaving wordt het College van B&W om besluitvorming gevraagd.</p>
Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ)	<p>Houdt het eerstelijns toezicht op de uitvoering van de Jeugdwet. IGJ bewaakt en bevordert de veiligheid en kwaliteit van de zorg in het kader van de Jeugdwet.</p>
Regionale InkoopOrganisatie Zorg (RIOZ)	<p>Neemt contractvoorwaarden op die de kwaliteit van zorg door aanbieders verhogen, de rechtmatigheidsrisico's verkleinen en controle mogelijk maken.</p> <p>Voert contractmonitoring uit, o.a. aan de hand van de resultaten van het toezicht. Actualiseren contracten met aanbieders.</p>

	Faciliteert regionale overlegvormen kwaliteit en rechtmatigheid.
Inwoners	Kijken kritisch op de kwaliteit van de hulp en ondersteuning en of de zorg geleverd wordt zoals deze in de beschikking is opgenomen. Melden signalen via consulent, netwerk of digitaal Meldpunt Signalen Zorg van RIOZ.
Lokale Teams	Geven indicatie aan jeugdige op grond van Jeugdwet af. Zijn alert op signalen/onderbuikgevoel van onvoldoende kwaliteit en risico's of fraude, fouten, te veel/te weinig hulp en ondersteuning. Houden afstemming met toezichthouder en contractmanager.
Openbaar Ministerie (OM)	Belast met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en strafrechtelijke bestrijding van fraude en financieel-economische criminaliteit.
Toezichthouder rechtmatigheid Jeugdwet	Bewaakt de rechtmatigheid van de gedeclareerde voorzieningen en individuele voorzieningen aan de hand van wettelijke kaders en normen en regionale contractvoorwaarden door middel van de uitvoering van rechtmatigheidstoetsing.
VNG Handhaving en Naleving	Adviseert gemeenten bij de aanpak van rechtmatigheidsonderzoek en is de schakel tussen de gemeente en onze ketenpartners. Aan de hand van wettelijke kaders en normen en regionale contractvoorwaarden door middel van de uitvoering van kwaliteitstoetsing, geeft naar n.a.v. het oordeel een advies aan de gemeenten en RIOZ over de te nemen vervolgstappen. Voert tevens calamiteitentoezicht uit, waarbij de focus ligt op het doen van onderzoek naar de toedracht en oorzaak van gebeurtenissen en waar mogelijk het treffen van verbetermaatregelen om kans op herhaling te voorkomen.

7.3 Bijlage 3: Overzicht gegevensuitwisseling tijdens toezicht en handhaving

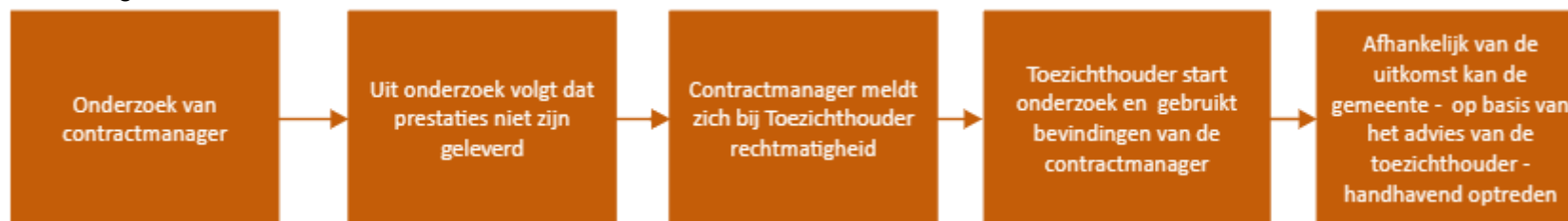
Op grond van wet- en regelgeving is het vooralsnog niet toegestaan om persoonsgegevens van bijvoorbeeld bestuurders breed te delen in de keten. Mogelijk dat dit met het 'Wetsvoorstel bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg' gaat veranderen. Relevant is in dat kader dat persoonsgegevens alleen mogen worden gedeeld indien daarvoor een grondslag bestaat, bijvoorbeeld een wettelijke grondslag.

Los van het voorgaande mogen persoonsgegevens alleen worden verwerkt indien dit noodzakelijk is en geen andere mogelijkheden zijn om het doel van de verwerking te bereiken. Het proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginsel staat centraal. In de keten van het toezicht en handhaving binnen de jeugdregio Noordoost Brabant geldt in ieder geval dat in de volgende situaties persoonsgegevens worden verwerkt met het oog op de publieke taak die primair ligt bij de bij de RIOZ aangesloten gemeenten.

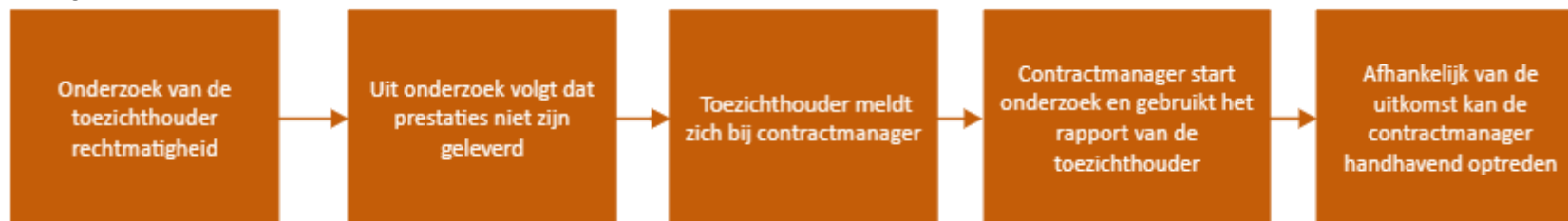
Kwaliteit

Contractmanagement

Rechtmatigheid

7.4 Bijlage 4: Interventiematrix

Type maatregel	Maatregel	Wanneer inzetten?	Wie?	Wetgeving/ contractvoorwaarden
Advies- en stimuleringsmaatregel	Geven van informatie, advies en voorlichting.	Structureel gedurende contractering, tijdens/na kwaliteit/rechtmatigheidsonderzoek.	Contractmanager RIOZ	
	Openbaarmaking rapporten toezicht.	Structureel na elk uitgevoerd onderzoek.	Toezichthouder	Woo
Corrigerende maatregel	Gesprek met bestuur van aanbieder.	Wanneer het van belang is om inzichtelijk te krijgen wat de reden van het niet naleven van de voorwaarden zijn.	Contractmanager RIOZ	
	Verbeterplan	De gemeente kan verzoeken om een verbeterplan op te stellen. Als de aanbieder niet voor de uiterste datum de verbeterpunten heeft aangebracht dan is hij in verzuim. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Verzuim is niet nodig in het geval dat nakoming blijvend of tijdelijk onmogelijk is. ➤ Bij ontbinding eindigt de overeenkomst op het moment van de ontbinding. 	Contractmanager RIOZ	
	Verscherpt toezicht d.m.v. heronderzoek kwaliteit/rechtmatigheid.	Wanneer aanbieder na eerste onderzoek niet voldoet aan de kwaliteit/ rechtmatigheidseisen.	Toezichthouder Contractmanager	Wmo 2015 art 6.1 lid 1 Awb art 5:11 t/m 5:20 Regeling Jeugdwet art 6a.7 en 6b.1

	Intensievere contractmonitoring.	Wanneer signalen/onderzoek kwaliteit/rechtmaticheid hier aanleiding toe geven.	Contractmanager RIOZ	
Privaatrechtelijke maatregel	Ingebrekestelling.	Een ingebrekestelling is een schriftelijke mededeling waarbij de aanbieder wordt gesommeerd om de overeengekomen afspraken na te komen. Er wordt een redelijke termijn (uiterste termijn) gesteld waarbinnen de aanbieder weer aan de overeengekomen afspraken moet voldoen. In de ingebrekestelling moet het volgende worden opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> ➤ De geconstateerde tekortkoming; ➤ Welke tekortkomingen hersteld moeten worden; ➤ Op grond van welke bepalingen uit de overeenkomst. 	RIOZ	BW art 6:82
	Aanmeldstop	Wanneer sprake is van signalen die kunnen duiden op misstanden en/of fraude of situaties waarbij de veiligheid van de inwoner en de kwaliteit van de dienstverlening in het geding is.	RIOZ	Artikel 8 Remedies overeenkomst.
	Opschorting	Indien wordt geconstateerd dat door een aanbieder niet de overeengekomen prestatie (hulpverlening) wordt geleverd, kan, gedurende de herstelperiode bij ingebrekestelling, een opschorting van betaling worden opgelegd.	RIOZ	BW art. 6: 52 t/m 6:57

	Ontbinding (raam)overeenkomst	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Als de aanbieder te kort schiet in de nakoming van haar verbintenissen (afspraken uit de overeenkomst) kan de opdrachtgever de overeenkomst ontbinden. ➤ Ontbinding kan pas nadat de aanbieder in verzuim is. Een aanbieder is in verzuim nadat hij een ingebrekestelling heeft ontvangen waarin staat omschreven welke aanpassingen/verbeterpunten hij moet doorvoeren voor de uiterste datum (fatale termijn). 	RIOZ	BW art 6:265
	Terugvordering bij de zorgaanbieder	<p>Indien de hulp en ondersteuning niet (geheel) volgens de contractvoorwaarden is geleverd kan over worden gegaan tot terugvordering. Op grond van het privaatrecht zijn er meerdere terugvorderingsgronden.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Mogelijkheden zijn onverschuldigde betaling, ongerechtvaardigde verrijking, onrechtmatige daad en onrechtmatig handelen door de bestuurder (bestuurdersaansprakelijkheid). 	RIOZ Advocaat bij vorderingen boven €25.000,- verplicht.	BW art 2:9, 2:248, 6:162, 6:203, 6:212

	Eisen van schadevergoeding	<p>Wanneer de gemeente schade lijdt door het handelen van de aanbieder dient de aanbieder deze schade te vergoeden. De vereisten voor een schadevergoeding zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Tekortkoming: de aanbieder moet niet hebben voldaan aan de verplichtingen uit de raamovereenkomst; ➤ Toerekenbaar: de tekortkoming is de aanbieder toe te rekenen (er moet dus geen sprake zijn van overmacht). ➤ Schade: de gemeente moet schade hebben geleden; <p>Causaal verband: de schade moet zijn ontstaan door de toerekenbare tekortkoming van de aanbieder.</p>	<p>RIOZ</p> <p>Advocaat bij vorderingen boven €25.000,- verplicht.</p>	<p>BW art 6:74</p> <p>Artikel 8 remedies overeenkomsten.</p>
	Verrekening	<p>Wanneer de gemeente een opeisbare vordering heeft op de aanbieder heeft deze de bevoegdheid deze met een schuld te verrekenen.</p>	<p>RIOZ</p>	<p>Artikel 6:127 BW e.v.</p> <p>Artikel 8 remedies overeenkomst</p>

Strafrecht	Aangifte	Wanneer het vermoeden bestaat dat een strafbaar feit is gepleegd door een aanbieder (rechtspersoon) of een persoon binnen de organisatie (natuurlijk persoon), dan kan daarvan aangifte gedaan worden bij het Openbaar Ministerie (OM).		Wetboek van Strafrecht art. 225, 226, 300, 321, 322, 326
Jeugdwet	Melding	Wanneer het vermoeden bestaat dat in het kader van kwaliteit er onjuistheden zijn, dan kan daarvan melding worden gedaan bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ)	Contractmanager RIOZ	

7.5 Bijlage 5: Bronnen

- Algemene Wet Bestuursrecht.
- Jeugdwet.
- Regeling Jeugdwet.
- Wet openbaarheid van bestuur.
- Website VNG: www.vng.nl.
- [Website IGJ: www.igj.nl](http://www.igj.nl).
- VNG: factsheet 'Wettelijke Kaders Toezicht Wmo 2015 en Jeugdwet'.
- VNG: 'Routekaart Toezicht, Handhaving en Naleving Wmo 2015 en Jeugdwet'.
- Handvat 'Gegevensuitwisseling bij samenwerking rond casuïstiek in het zorg- en veiligheidsdomein' van landelijke Stuurgroep Zorg- en Veiligheid.
- Rapport 'Rechtmatige zorg- Aanpak van fouten en fraude 2018-2021 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport'.
- Wallage B. en Koelewijn W (red.). (2023) 'Toezicht en handhaving in de gezondheidszorg, Berghauser Pont'.